

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ จากเศษวัสดุ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปผลการวิจัย ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลของความคิดสร้างสรรค์เด็กปฐมวัย จากการจัดประสบการณ์กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ มีคะแนนเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์ คิดเป็นร้อยละ 84.04 ได้คะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้น ไป ตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยเป็นรายด้านได้ดังนี้ ด้านความคิดคล่องแคล่ว คิดเป็นร้อยละ 86.15 ด้านความคิดยืดหยุ่น คิดเป็นร้อยละ 85.38 ด้านความคิดริเริ่ม คิดเป็นร้อยละ 83.08 และด้านความคิดละเอียดลออ คิดเป็นร้อยละ 81.54
2. ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์ศิลปะสร้างสรรค์จากเศษวัสดุมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญสำหรับการนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลของความคิดสร้างสรรค์เด็กปฐมวัย จากการจัดประสบการณ์กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ มีคะแนนเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์ คิดเป็นร้อยละ 84.04 ได้คะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้น ไป ตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยเป็นรายด้านได้ดังนี้ ด้านความคิดคล่องแคล่ว คิดเป็นร้อยละ 86.15 ด้านความคิดยืดหยุ่น คิดเป็นร้อยละ 85.38 ด้านความคิดริเริ่ม คิดเป็นร้อยละ 83.08 และด้านความคิดละเอียดลออ คิดเป็นร้อยละ 81.54 สอดคล้องกับการศึกษาของ วรจกณา กั้นประชา (2548 : 64 - 68) ได้ศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ที่ทำกิจกรรมศิลปะด้วยนิ้วมือ พบว่า ระดับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะด้วยนิ้วมือ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความคิดด้านที่มากที่สุด คือ ด้าน

ความคิดละเอียดลออ รองลงมาคือ ด้านความคิดคล่องตัว ความคิดยืดหยุ่นและความคิดริเริ่ม ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่องจากการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยด้วยศิลปะเป็นการพัฒนาความคิด สร้างจินตนาการของเด็กได้เป็นอย่างดีคือสามารถทำให้เด็กมีพัฒนาการที่จะสร้างศิลปะด้วยตนเอง เช่น การคิดสร้างภาพ การประดิษฐ์เศษวัสดุต่าง ๆ การทำกิจกรรมสร้างสรรค์ ร่วมกับเด็กคนอื่น สามารถปฏิบัติตามแนวคิดการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวคิดของ อีเกวิน เกส และ เจนนิเฟอร์ ฮอห์น (Eugene Geist and Jennifer Hohn. 2009 : 141-150) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวความคิดเรื่องศิลปะเชิงสร้างสรรค์ โดยทำการสังเกตติดตาม นักเรียน 2 ห้องเรียน พบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครูผู้สอนส่งผลต่อพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน การชี้แนะเพื่อนำนักเรียนนำไปปรับปรุงแก้ไขสามารถช่วย กระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการความคิดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากเศษ วัสดุมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิลเลียม (Williams. 1971 : 72) กล่าวว่า การสอน เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เป็นการสอนให้เด็กรู้จักคิด การแสดงความรู้สึก และการแสดงออก ในวิถีทางของความคิดสร้างสรรค์ และแอนเดอร์สัน (Anderson. 1959 : 7 ; อ้างอิงใน สุวรรณา ก้อนทอง. 2547 : 30) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถของบุคคลในการคิดแก้ปัญหา ด้วยความคิดอย่าง ลึกซึ้งที่นอกเหนือไปจากความคิดอย่างปกติธรรมดา เป็นลักษณะภายในตัว บุคคลที่สามารถจะคิด ได้หลายแง่มุม และผสมผสานจน ได้ผลิตผลใหม่ที่ถูกต้องสมบูรณ์ สอดคล้อง กับ วัชรวิภา เถาเรือนดี (2552 : 40) ได้กล่าวถึงทักษะในการคิดสร้างสรรค์และทักษะการคิดอย่างมี วิจารณญาณเป็นการผสมผสานระหว่างความรู้ ความสามารถ ค่านิยม เจตคติ และทักษะกระบวนการ เนื่องจากความสามารถในการคิดหรือทักษะการคิดนั้นจะต้องอาศัยความรู้พื้นฐานเสมอ สอดคล้อง กับการศึกษาของ มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ (2545 : 17-20) และประพิมพ์พัทธ์ พละพงศ์ (2550 : 63) ได้กล่าวถึงการจัดประสบการณ์ที่เปิด โอกาสให้เด็กรับรู้ผลงานทางศิลปะทั้งที่เป็นสองมิติและ สามมิติ เพื่อให้เด็กได้เห็นถึงความแตกต่าง โดยเฉพาะผลงานที่เป็นสามมิตินั้นเป็นการพัฒนาเด็กใน ด้านการรับรู้ทางการมองเห็น ซึ่งหลังการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยกระดาษเส้นสูงกว่าก่อน การทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยกระดาษเส้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จะเห็นว่า ประสบการณ์จากการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยการประดิษฐ์เศษวัสดุ ทำให้เด็กได้เรียนรู้จาก การลงมือปฏิบัติ ได้ฝึกฝนและพัฒนาความเข้าใจในเรื่องความสัมพันธ์ของวัสดุสิ่งของ การได้ใช้ ทักษะการสังเกต จำแนกเปรียบเทียบ เพื่อเรียนรู้ถึงลักษณะและคุณสมบัติของวัสดุสิ่งของ ได้ใช้ จินตนาการในการสร้างผลงานทางศิลปะในลักษณะสองมิติและสามมิติอันส่งผลให้เด็กมี

ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์สูงขึ้นในทุกด้าน แก้วใจ อินทรเพชร (2548 : 80) วราภคณา กัน
 ประชา (2548 : 64 - 68) วลีญา ปรีชากุล (2550 : 51 - 56) และศรีแพร จันทราภิรมย์ (2550 : 62 -
 66) กิตติยา เก้าเอี้ยน (2551 : 84 - 89) ได้กล่าวว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะความคิด
 สร้างสรรค์ มีคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะทั้ง 4 ด้าน คือ ความคล่องในการคิด
 ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วน
 นงลักษณ์ เกตุการณ์ (2551 : 93 - 96) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ และความ
 เชื่อมมั่นในตนเอง ในกิจกรรมศิลปะของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบ
 ระดมสมองและการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ พบว่า ความคิดสร้างสรรค์และความเชื่อมั่นใน
 ตนเองของนักเรียนกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบการระดมสมองสูงกว่า กลุ่มที่จัดการเรียนแบบซินเนคติกส์
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สิริลักษณ์ นิติธรรมกุล (2552 : 81-82) บงกช ทองเอี่ยม (2551 : 50)
 และนันทพร จิระจรรยา (2551 : 54) ได้กล่าวว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการวาดภาพประกอบ
 เสียงเพลงไทยเดิม มีความคิดสร้างสรรค์ทั้งภาพรวมและรายด้านหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัด
 กิจกรรม อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .05$ ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก
 1) กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยการประดิษฐ์เศษวัสดุ เป็นกิจกรรมที่เปิด โอกาสให้เด็กเกิดการ
 เรียนรู้จากการลงมือกระทำผ่านประสาทสัมผัสกับสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่มีลักษณะและคุณสมบัติที่
 ต่างกัน เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้สำรวจ คิดวางแผนและทดลองกับสื่อ ซึ่งเด็ก ได้มีโอกาสคิดหาวิธี
 แปลกใหม่ที่จะสร้างผลงานและทดลองทำตามวิธีที่คิดให้สอดคล้องกับจินตนาการของตนและสร้าง
 ความรู้ขึ้นในตัวเอง 2) กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยการประดิษฐ์เศษวัสดุ เป็นกิจกรรมที่เด็ก
 ได้ปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่เป็นของจริง และมี
 ความหลากหลาย ซึ่งเด็กจะได้ศึกษา สังเกต เปรียบเทียบ ทดลอง คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์จากรูปร่าง
 รูปทรง ขนาด สี ผิวสัมผัส การเปลี่ยนแปลงของเศษวัสดุ ที่นำมาประดิษฐ์เป็นสิ่งของต่าง ๆ เป็น
 การเรียนรู้ที่เด็กสามารถพบได้จริงเป็นรูปธรรม ซึ่งจะช่วยขยายความรู้ความเข้าใจเดิมที่มีและ
 เพิ่มเติมความรู้ความเข้าใจใหม่ให้กับเด็ก 3) กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยการประดิษฐ์เศษวัสดุ
 เป็นกิจกรรมที่เด็กแต่ละคนจะต้องนำเศษวัสดุทั้งที่ได้จากธรรมชาติและวัสดุเหลือใช้ มีขนาดรูปร่าง
 รูปทรง แตกต่างกันมาประดิษฐ์ในรูปแบบต่าง ๆ ตามความคิดและจินตนาการ โดยสร้างเป็นผลงาน
 ทางศิลปะทั้งในลักษณะที่เป็นสองมิติและสามมิติตามความสามารถของเด็ก โดยมุ่งเน้นที่
 กระบวนการมากกว่าผลผลิต

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ในการนำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยการประดิษฐ์เศษวัสดุ ไปใช้กับเด็กควรจัดเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อม และมีวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย เพื่อช่วยกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ผลงานของเด็ก

1.2 ขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรมควรสังเกตการทำงานของเด็ก คอยเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำเมื่อเด็กต้องการ กระตุ้นให้เด็กได้ใช้ความคิด จินตนาการในการสร้างผลงานของตนเอง ให้แรงเสริมด้วยการกล่าวชมเชยถึงผลงานของเด็ก ไม่ตำหนิผลงานเด็ก กระตุ้นให้เด็กรู้จักคิดแก้ปัญหา เพื่อให้เด็กมีความตั้งใจและมั่นใจในการทำกิจกรรม

1.3 ในการทำกิจกรรมควรจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยจัดสถานที่ในการทำกิจกรรมให้เด็กสามารถหยิบจับ ใช้วัสดุอุปกรณ์ได้อย่างสะดวก มีโอกาสเลือกหยิบได้ตามความพอใจ เพียงพอต่อความต้องการของเด็ก สร้างบรรยากาศการทำงานให้เด็กได้ทำอย่างอิสระ ไม่มีเสียงดังหรือสิ่งรบกวนสมาธิของเด็ก

1.4 ในขณะที่เด็กทำกิจกรรมควรมีแบบสังเกตพฤติกรรมเพื่อจะได้บันทึกและนำผลมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนรู้หรือพฤติกรรมที่ต้องการแก้ไขเด็กเป็นต้นว่า ความพร้อมความสนใจ ความกระตือรือร้น การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ความตั้งใจ การคิด การกล้าพูด กล้าแสดงออก การนำเสนอผลงานซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กได้คิด อย่างมีเหตุผลและเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดีซึ่งควรบันทึกทุกวัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยการประดิษฐ์เศษวัสดุ ที่มีต่อความสามารถด้านอื่น ๆ เช่น ความสามารถทางภาษา ความสามารถทางการคิด ความสามารถพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์

2.2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เวลาที่ใช้ทดลองอาจเห็นผลยังไม่ชัดเจน ควรใช้ระยะเวลาในการทดลองให้มากกว่านี้

2.3 ควรมีการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้วยศิลปะที่มีต่อการพัฒนาด้านอื่น ๆ เช่น ด้านคณิตศาสตร์ ด้านพฤติกรรมทางสังคม ด้านภาษา และด้านวิทยาศาสตร์

2.4 ควรมีการนำวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ไปปรับใช้สอนในระดับชั้นที่สูงขึ้นไป และปรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง (Brain-Based Learning : BBL) ต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY